

SMJERNICE ZA ISPRAVNO NAVOĐENJE IZVORA I IZBJEGAVANJE PLAGIRANJA PRI AKADEMSKOM PISANJU

NAVOĐENJE IZVORA

Navođenje izvora (ili referiranje na izvore) označava korištenje tuđih ideja, rezultata, metoda ili argumenata u vlastitom radu. Navodi izvora sastoje se od dva dijela: a) navodi u tekstu; i b) cjeloviti bibliografski zapis izvora koji se pojavljuje na kraju teksta kao „Popis referenci“. Popis referenci sadrži sve izvore korištene u tekstu i razlikuje se od Bibliografije koja označava popis svih izvora konzultiranih za izradu rada, ali koji nisu navedeni u samom akademskom radu. Ne postoji jedinstveni stil navođenja izvora već se oni razlikuju s obzirom na znanstveno područje ili ustanovu tj. odjel unutar kojeg djeluje znanstvenik. No, stilovi navođenja izvora mogu se kategorizirati s obzirom na slijedeće tri osnovne kategorije koje su predstavljene u Tablici 1.

Kategorija stila	Navod u tekstu	Bibliografski zapis u popisu referenci	Primjer
Autor-datum	(Jones, 2005)	Abecednim redoslijedom	Harvardski stil, American Psychological Association
Numerički stil	(1)	Numerički, redoslijedom pojavljivanja u tekstu	Vancouverski stil
Fusnota stil	Fusnota + na dnu stranice: više informacija o izvoru	Abecednim redom	Modern Humanities Research Association

Tablica 1. Osnovne kategorije stilova navođenja izvora s URL adresama na detaljnije upute za pojedini stil

KADA JE POTREBNO NAVESTI IZVORE?

Izvori se navode za:

- direktno preuzet tekst iz digitalnog ili papirnatoz izvora
- parafraziran ili sazet tekst iz drugog izvora
- slike, dijagrame, tablice, ilustracije, fotografije preuzete iz drugih izvora
- podaci preuzeti iz drugih izvora
- dijelovi vlastitog teksta koji su prethodno bili publicirani ili predstavljaju dio ocijenjenog seminarskog rada na nekom drugom kolegiju

Izvori se ne navode za:

- opće poznate činjenice (ukoliko nisi siguran, radije citirati)
- podatke prikupljene za istraživanja o kojem se izvještava

OBLICI NAVOĐENJA IZVORA:

1. Citiranje (izravno navođenje)

- doslovno preuzimanje tuđih riječi
- preuzete riječi se stavljaju unutar navodnika ili ukoliko je preuzeta veća količina teksta potrebno ga je i grafički izdvojiti od ostatka teksta posebnim paragrafom s većim marginama i manjom veličinom slova i manjim proredom
- najčešće se preuzimaju novi izrazi ili definicije
- preuzimanje većeg dijela teksta odjednom ili u više navrata nije preporučljivo i predstavlja oblik loše akademske prakse osim u slučajevima analize teksta nakon čega se očekuje vlastitio tumačenje citiranog teksta (češće se pojavljuje u humanističkim znanostima nego u prirodnim, medicinskim ili tehničkim)
- koristi se kada se želi naglasati potvrda ili suprotavljanje vlastitom stavu

2. Parafraziranje (neizravno navođenje ili prepričavanje)

- prikaz ideje ili rezultata drugih vlastitim riječima
- količina parafraziranog teksta podjednaka je količini originalnog teksta
- potrebno je dobro poznavanje onog što se parafrazira i korištene terminologije

3. Sažimanje (neizravno navođenje)

- velika količina informacija sažima se u kratak paragraf ili čak samo jednu rečenicu
- prenose se samo najbitnije informacije
- često se koristi u uvodima pri iznošenju pregleda bitne literature

FUNKCIJA NAVODA:

1. pozicioniranje svojih ideja u širi kontekst akademske rasprave (npr. usporedba rezultata vlastitog istraživanja s rezultatima drugih istraživanja)
2. proširivanje ili naglašavanje važnosti rasprave (npr. ideje, metode ili rezultate drugih koristimo pri izgradnji vlastitoga stava i argumenta)
3. unapređenje znanja – temeljem tuđih ideja, teorija ili činjenica dolazimo do vlastitih zaključaka
4. davanje kredibiliteta radu – autor je proučio stručnu literaturu i na njoj utemeljio vlastite zaključke
5. broj navedenih izvora ukazuje na širinu pročitane literature
6. omogućavanje drugima da pronađu odnosno prate izvore relevantne literature za pojedinu temu

KAKO ISPRAVNO INTEGRIRATI DRUGE IDEJE ILI REZULTATE U VLASTITI TEKST?

Ukoliko se želi referirati na tuđu ideju ili rezultat u vlastitom tekstu potrebno je iskreno interpretirati i prenijeti ono što je autor originala želio reći. Osim toga, bitno je da se navodi drugih integriraju smisleno i povezano u odnosu na ostatak teksta te je dobro poslužiti se tehnikom uokviravanja. Takvom tehnikom se preuzete ideje ili rezultati uokviruju na način da prije preuzetog dijela teksta opišemo širi kontekst teme ili uvod u temu, a nakon preuzetog dijela teksta dajemo vlastito viđenje ili objašnjenje (uvod/kontekst – preuzeta ideja ili rezultat – objašnjenje). Navedeni izvor tj. preuzeta ideja ili rezultat mora imati određenu funkciju, prethodno spomenutu u poglavlju Funkcija navoda.

PRIMJERI ISPRAVNO INTEGRIRANIH TUĐIH IDEJE ILI REZULTATA:

DIREKTNO PREUZIMANJE TUĐIH RIJEČI

uvod/kontekst: predstavljanje problema

Iako je definicija plagiranja univerzalna, njezino tumačenje je nerijetko vrlo specifično. Plagiranje se definira kao **“neovlašteno preuzimanje tuđih ideja, rezultata, metoda i riječi”** (1: p.3). Granica tolerancije pri takvom preuzimanju često se bitno razlikuje u pojedinim državama i znanstvenim disciplinama.

oznaka p.3 označava broj stranice na kojoj se nalazi doslovno preuzet tekst

objašnjenje: vlastito viđenje nedostataka definicije plagiranja

INTEGRIRANJE PARAFRAZIRANJA

uvod/kontekst: predstavljanje teme

Primjer 1.

Novi oblik mjerenja učestalosti plagiranja je putem računalnih programa za otkrivanje podudarnosti teksta. Urednici časopisa Croatian Medical Journal su u 2009. i 2010. analizirali 754 radova predanih na recenziju i pronašli da 85 (11 %) radova sadrži najmanje 10 % plagiranog teksta (1). Broj časopisa koji sustavno pregledava zaprimljene radove je u porastu i njihovi rezultati mogu predstavljati pouzdane izvore informacija o učestalosti plagiranja.

objašnjenje: isticanje važnosti ovakvih istraživanja

Primjer 2.

uvod/kontekst: rezultat vlastitog istraživanja

Tek 5 % riječkih znanstvenika prijavilo je uočeno nepoštenje nadležnim tijelima što je znatno niži postotak od onog ostvarenog kod kolega u drugim državama. U anketnom istraživanju provedenom u SAD-u, od 2.212 znanstvenika njih čak 24 % je prijavilo uočeno nepoštenje nadležnim tijelima (1), Ranstam i suradnici za slično anketno pitanje prijavljuju da je 22 % članova Međunarodnog udruženja kliničkih biostatističara prijavilo primijećeno nepoštenje nadležnim tijelima (2), dok u istraživanju nastavnih djelatnika visokih zdravstvenih ustanova u SAD-u njih 36 % je prijavilo nepoštenje odgovornoj osobi (3). Moguće pojašnjenje ovakve razlike u rezultatima je nepostojanje ili slaba djelotvornost stručnih etičkih tijela pri riječkim fakultetima.

objašnjenje: nakon usporedbe s ostalim istraživanjima, nudi se vlastiti zaključak

INTEGRIRANJE SAŽIMANJA

Primjer 1.

Dosadašnja istraživanja utvrdila su da su najčešći uzroci plagiranja loša organizacija (1-3), nedostatak vremena i preopterećenost u nastavi (4-7), te nepoznavanje pravila citiranja (2, 3, 8-11). Ambicioznost studenata rijetko se povezivala s učestalošću plagiranja, stoga je cilj ovog istraživanja ustvrditi da li ambiciozniji studenti češće plagiraju.

objašnjenje: pojašnjava se zašto su sažeta baš navedena istraživanja

Primjer 2.

uvod/kontekst: predstavljanje teme

Krajem 2005. i početkom 2006. godine znanstvena zajednica i javnost su bili šokirani slučajem izmišljanja podataka u istraživanju matičnih stanica korejskog znanstvenika (1-4). No nažalost, nije riječ o jedinstvenom slučaju kršenja etičkih pravila pri istraživanju, i u posljednjih pet godina mediji su prijavili nekoliko slučajeva izmišljanja podataka (5-8), nedovoljne zaštite ispitanika pri istraživanju (9-12), plagiranja (13,14) te namjerno netočnog tumačenja rezultata istraživanja (15).

Primjer 3.

uvod/kontekst: rezultat vlastitog istraživanja

Tek 5% riječkih znanstvenika prijavilo je uočeno nepoštenje nadležnim tijelima što je znantno niži postotak od onog ostvarenog kod znanstvenika u SAD-u i članova Međunarodnog udruženja kliničkih biostatističara (1-3). Moguće pojašnjenje ovakve razlike u rezultatima je nepostojanje ili slaba djelotvornost stručnih etičkih tijela pri riječkim fakultetima.

objašnjenje: nakon usporedbe s ostalim istraživanjima, nudi se vlastiti zaključak

PLAGIRANJE

Plagiranje je neovlašteno preuzimanje tuđih ideja, riječi, metoda ili rezultata i njihovo korištenje u vlastitom tekstu. Pod neovlaštenim preuzimanjem podrazumijeva se ne navođenje izvora ili netočno navođenje izvora. Uvijek je potrebno jasno razdvojiti vlastite ideje i riječi od tuđih ideja i riječi bez obzira da li su preuzete iz objavljenog ili neobjavljenog rada (npr. bilješke s predavanja, studentski seminarski rad ili tekst preuzet s interneta). Također se trebaju navesti izvori za sve preuzete slike, ilustracije, dijagrame ili audio i video zapise.

OBLICI PLAGIRANJA

Doslovno prepisivanje je oblik plagiranja gdje se u cijelosti (od riječi do riječi) preuzima tuđi tekst i predstavlja kao vlastiti. Doslovnim prepisivanjem preuzimaju se riječi, jezični izrazi i struktura rečenica. Doslovno preuzet tekst potrebno je označiti navodnicima (ukoliko je preuzeta veća količina teksta potrebno ga je i grafički izdvojiti od ostatka teksta posebnim paragrafom s većim marginama i manjim slovima) i navesti izvor odakle je tekst preuzet. Navođenje izvora, a izostavljanje navodnika smatra se netočnim referiranjem i također predstavlja oblik plagiranja.

Često korištenje direktnih citata tj. doslovno prepisivanje teksta uz ispravno citiranje, bitno umanjuje kredibilitet autora i može predstavljati primjer loše akademske prakse. Ono je opravdano jedino u slučajevima analize pojedinog teksta, nakon čega slijedi autorovo tumačenje.

Čest oblik doslovnog prepisivanja je tzv. *patchwriting* – preuzimanje dijelova teksta iz više različitih izvora. Najčešće se pojavljuje kod pisanja na stranom jeziku (dijelovi rečenica se preuzimaju radi „boljeg engleskog“), a zbog velike dostupnosti i jednostavnosti preuzimanja (naredbe *copy* i *paste*) najčešće se preuzimaju dijelovi teksta s interneta.

Neuspješno parafraziranje je preuzimanje tuđeg rada na način da se minimalno izmijeni struktura izvornog teksta, npr. ubacivanjem ili izbacivanjem nekoliko riječi, korištenjem sinonima, zamjenom redoslijeda pojedinih riječi ili izraza u rečenici. Neuspješnim parafraziranjem stvara se dojam da je na originalan način prezentirana tuđa ideja. Referiranje na izvor kod ovakvog parafraziranja nije dovoljno da bi se izbjeglo plagiranje već je potrebno vlastitim riječima prepričati preuzetu ideju ili teoriju te je smisleno integrirati u kontekst vlastitoga rada. Osim toga, poželjno je da se dodaju vlastite misli o prezentiranim idejama drugog autora i na taj način pojasni zašto su tuđe ideje uopće korištene.

Samoplagiranje je oblik plagiranja u kojem se preuzima vlastiti tekst, ideje, rezultati ili metode iz već ocijenjenog seminarskog rada ili objavljenog teksta i predstavlja se kao novo djelo autora.

Neprecizno citiranje također može predstavljati oblik plagiranja, a javlja se u nekoliko oblika: izostavljanje navođenja izvora u tekstu dok se navodi u popisu referenci, navođenje izvora u tekstu, ali ne i na kraju teksta u popisu referenci, navođenje primarnog izvora rada u situacijama kada se koristio samo sekundarni izvor, ne navođenje pojedinih izvora iako su se koristili u radu, navođenje literature koja se nije koristila, ne korištenje navodnika kod direktno preuzetih dijelova teksta i sl.

Nedozvoljena suradnja nastaje ukoliko pitate drugu osobu da umjesto Vas napiše seminarski rad, i također može predstavljati oblik plagiranja.

ZAŠTO JE PLAGIRANJE POGREŠNO?

Činom plagiranja osoba šteti sebi i zajednici u kojoj djeluje na nekoliko načina:

1. Plagiranjem si umanjujemo mogućnost za učenjem i usavršavanjem u vještinama potrebnim u daljnoj karijeri:
 - a. onemogućujemo razlučivanje vlastitog rada od tuđeg
 - b. onemogućujemo si vlastiti napredak jer nismo u mogućnosti dobiti iskrenu povratnu informaciju za vlastiti rad
 - c. uskraćujemo si stručnost tj. mogućnost da uspostavimo vjerodostojnost i autoritet vlastitim znanjem i idejama
 - d. uskraćujemo si mogućnost da se razvijemo u nezavisnog i kritičkog mislioca koji je željan i sposoban pridonijeti akademskoj raspravi i napretku u odabranom području djelovanja
 - e. uskraćujemo si mogućnost da svoje ideje stavimo u širi kontekst i tako sudjelujemo u intelektualnom razgovoru o pojedinoj temi našeg interesa
 - f. uskraćujemo si zadovoljstvo i ponos za ostvareni uspjeh
 - g. dovodimo u pitanje vlastiti integritet i time navodimo akademsku zajednicu da posumnja u točnost našeg cjelokupnog akademskog rada
2. Plagiranjem se narušava integritet akademske zajednice:
 - a. predstavlja oblik krađe jer se preuzima tuđe djelo i predstavlja kao vlastito
 - b. predstavlja oblik prevare jer se stječe nezaslužena korist i prednost u odnosu na ostale kolege
 - c. uskraćujemo drugom autoru zasluge za njegov rad te time potičemo nepovjerenje i nesuradljivost unutar akademske zajednice
 - d. onemogućujemo čitatelju da pronade i dalje istraži izvore na kojima se temelji naš rad
 - e. onemogućujemo čitatelju da provjeri izvore i dokaze na kojima se temelji naš rad
 - f. dovodimo u pitanje integritet akademske zajednice – podcjenjuju se rad i uspjesi ostalih članova akademske zajednice

KAKO SE OTKRIVA PLAGIRANJE NA SVEUČILIŠTU U RIJECI?

Plagiranje se otkriva na nekoliko načina. Evaluator rada (profesor ili asistent u slučaju studentskog rada, kolega znanstvenik u slučaju znanstvenog rada) je osoba koja je upoznata sa stručnom i znanstvenom literaturom iz teme rada te je moguće da će prepoznati plagirane dijelove. Ukoliko se plagirani dijelovi ne prepoznaju u samom procesu evaluacije, moguće je da će se otkriti kasnije, u procesu korištenja objavljene literature pri pisanju novih radova na određenu temu. Akademski diskusija se uvijek oslanja na objavljenu literaturu, stoga se ona višestruko čita i koristi.

Osim toga, Sveučilište u Rijeci je pretplaćeno na mrežnu uslugu *Turnitin* kojom se otkriva tekstualna podudarnost odabranog teksta s ostalim elektroničkim tekstovima. *Turnitin* se koristi za provjeru izvornosti studentskih seminarskih radova te završnih, diplomskih i doktorskih radova. Provjera započinje učitavanjem odabranog rada koji se automatski pohranjuje u *Turnitin* bazu podataka. Nakon toga slijedi usporedba odabranog teksta i tekstova na internetu, *Turnitin* baze podataka te besplatno dostupnih znanstvenih i stručnih radova s interneta. Nakon što je proces usporedbe završen, *Turnitin* oblikuje izvješće o izvornosti rada. Izvješće sadrži indeks sličnosti tj. postotak teksta koji se podudara s tekstom u nekim drugim radovima, popis izvora odakle je tekst preuzet te učitani rad s jasno naznačenim dijelovima teksta koji su otkriveni kao podudarni.

Važno je napomenuti da mrežni alat *Turnitin* otkriva sličnost između dvaju ili više tekstova, ali ne otkriva plagiranje. Plagiranje se može ustvrditi tek usporednim čitanjem odabranog teksta i izvora odakle je preuzet tekst. Udruga za etiku u izdavaštvu (engl. *Committee on Publication Ethics*) razlikuje blaže (tehničke) oblike plagiranja od ozbiljnijih oblika plagiranja te preporučuje nekoliko kriterija za utvrđivanje stupnja plagiranja. U ovom tekstu kriteriji Udruge za etiku u izdavaštvu su preuzeti i prilagođeni kontekstu akademske zajednice koja uključuje i studente i nastavnike/znanstvenike. Pored svakog kriterija u zagradama su prvo navedeni uvjeti za blaže (tehničko) plagiranje nasuprot uvjetima za ozbiljne oblike plagiranja:

- a) količina preuzetog teksta (ukoliko je preuzeto nekoliko riječi/rečenica nasuprot cijelom poglavlju/cjelovitom radu)
- b) originalnost preuzetog teksta (ukoliko su preuzeti tehnički izrazi i često spominjane ideje nasuprot originalnim izrazima i idejama)
- c) pozicija ili kontekst preuzetog teksta (ukoliko je preuzet opis standardne metode nasuprot rezultatima i podacima)
- d) navođenje izvora (ukoliko su navedeni izvori za preuzet tekst nasuprot ne navođenju izvora)
- e) namjera (ukoliko je plagiranje uzrokovano neznanjem ili greškom nasuprot plagiranju počinjenom s namjerom)

- f) iskustvo autora (ukoliko je plagiranje počinio manje iskusan autor (student nižih godina studija ili mlađi znanstvenik) nasuprot iskusnijem autoru (student viših godina studija ili iskusni znanstvenik)
- g) jezik (ukoliko je tekst u kojem se pojavljuju preuzeti dijelovi napisan na stranom jeziku nasuprot tekstu napisanom na materinjem jeziku)
- h) [smjernice o dvostrukim publikacijama](#) (ukoliko su istraživači uvažavali pravila o dopuštenim dvostrukim publikacijama nasuprot ne uvažavanju postojećih pravila).

KAZNE PREDVIĐENE ZA PLAGIRANJE

Neovisno o tome je li plagiranje počinjeno s namjerom, iz nemara ili iz neznanja, ono uvijek predstavlja neprofesionalan i neprihvatljiv oblik ponašanja u akademskoj zajednici za koji slijede odgovarajuće kazne.

Prema Članku 39. Etičkog kodeksa studenata Fakulteta zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci plagiranje se smatra teškom povredom Kodeksa i studenti su dužni upoznati predmetnog nastavnika sa slučajem plagiranja.

Prema Članku 7. Pravilnika za stegovnu odgovornost studenata Fakulteta zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci plagiranje se smatra teškom povredom za koju su predviđene sljedeće tri stegovne mjere: zabrana polaganja ispita, kolokvija i drugih oblika provjere znanja, privremeno isključenje sa studija, trajno isključenje sa studija.

PRIMJERI PLAGIRANJA I ISPRAVNOG NAVOĐENJA IZVORA:

ORIGINAL:

Postoji nekoliko računalnih programa za otkrivanje podudarnosti teksta i oni se razlikuju u načinu rada, a time i u pouzdanosti dobivenih rezultata. Rezultat je pouzdaniji što je veći stupanj preciznosti algoritma za otkrivanja tekstualne podudarnost i što je veća količina relevantnih radova s kojima je zadani tekst uspoređen. Najmanji stupanj preciznosti pri otkrivanju podudarnog teksta ima algoritam računalnog programa WCopyfind koji otkriva samo doslovno prepisivanje, algoritmi programa eTBLAST, iThenticate i CrossCheck prepoznaju doslovno prepisan tekst i tekst u kojem je nekoliko riječi permutirano. Količina relevantnih materijala s kojima se uspoređuje zadani tekst najveća je kod CrossCheck programa jer osim besplatno dostupnih materijala s interneta, usporedbu vrši i sa znanstvenim radovima koji su zaštićeni pretplatom na pojedini časopis.

DOSLOVNO PREPISIVANJE:

Postoji nekoliko Smith ističe da se računalnih programia za otkrivanje podudarnosti teksta i oni se razlikuju –u načinu rada, a time i u pouzdanosti dobivenih rezultata. Rezultat je pouzdaniji što je veći viši stupanj nivo preciznosti algoritma za otkrivanja identificiranje tekstualne podudarnost i što je veća količina relevantnih važnih radova s kojima je zadani tekst uspoređen. Najmanji stupanj preciznosti pri otkrivanju podudarnog teksta ima algoritam računalnog programa *WCOPYFIND* koji otkriva samo doslovno prepisivanje, dok ostali algoritmi npr. programa *eTBLAST*, *iThenticate* i *CrossCheck* prepoznaju doslovno prepisan tekst i tekst u kojem je nekoliko riječi permutirano. Količina relevantnih važnih materijala s kojima se uspoređuje zadani tekst najveća je kod *CrossCheck* programa jer osim besplatno dostupnih materijala s interneta, usporedbu vrši i sa znanstvenim radovima koji su zaštićeni pretplatom na pojedini časopis (1).

Popis referenci:

1. Pupovac V. Smjernice za ispravno navođenje izvora i izbjegavanje plagiranja pri akademskom pisanju [Internet]. Rijeka: Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci; 29. veljače 2016. [pristupljeno 1. ožujka 2016]. Dostupno na URL: <http://www.fzsri.uniri.hr/hr/propisi-i-dokumenti/etika.html>.

Primjer predstavlja doslovno prepisivanje jer sadrži:

- nepromijenjene riječi/izrazi: ubačeni sinonimi i izbrisano par riječi
- nepromijenjenu rečeničnu konstrukciju
- nepravilno navođenje izvora - nedostaju navodnici

NEUSPJEŠNO PARAFRAZIRANJE:

Postoji nekoliko Smith ističe da je pouzdanost rezultata računalnih programa za otkrivanje podudarnosti teksta određena i oni se razlikuju u načinu njegovog rada, a time i u pouzdanosti dobivenih rezultata. Rezultat je pouzdaniji što je tj. veći što je veći stupanj preciznosti algoritma za otkrivanja tekstualne podudarnost i što je veća količina relevantnih radova s kojima je zadani tekst uspoređen rezultat je pouzdaniji. Najmanji stupanj preciznosti pri otkrivanju podudarnog teksta ima Aalgoritam računalnog programa *WCOPYFIND* koji otkriva samo doslovno prepisivanje te stoga ima i najmanji stupanj preciznosti pri otkrivanju podudarnog teksta, dok algoritmi programa *eTBLAST*, *iThenticate* i *CrossCheck* imaju viši stupanj preciznosti jer, prepoznaju uz doslovno prepisan tekst, prepoznaju i tekst u kojem je nekoliko riječi permutirano. *CrossCheck* program ima najveću bazu Količina relevantnih materijala s kojima se uspoređuje zadani tekst stoga je i najpouzdaniji program. *CrossCheck* baza podataka, najveća je kod *CrossCheck* programa jer osim besplatno dostupnih materijala s interneta - poput baza podataka ostalih programa, usporedbu vrši i sa sadrži i znanstvenim radovima koji su zaštićeni pretplatom na pojedini časopis (1).

Popis referenci:

1. Pupovac V. Smjernice za ispravno navođenje izvora i izbjegavanje plagiranja pri akademskom pisanju [Internet]. Rijeka: Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci; 29. veljače 2016. [pristupljeno 1. ožujka 2016]. Dostupno na URL: <http://www.fzsri.uniri.hr/hr/propisi-i-dokumenti/etika.html>.

Primjer predstavlja neuspješno parafraziranje iako se referira na izvorni tekst jer sadrži:

- nepromijenjene riječi i izraze
- minimalno izmjenjenu rečeničnu konstrukciju

USPJEŠNO PARAFRAZIRANJE:

Smith ističe da iako svi postojeći računalni programi za otkrivanje tekstualne podudarnosti funkcioniraju po vrlo sličnom principu - otkrivajući doslovno prepisivanje (npr. *WCopyfind*) ili doslovno prepisivanje s permutiranim riječima (npr. *CrossCheck*, *eTBLAST*, *iThenticate*), bitno se razlikuju u količini materijala s kojom uspoređuju zadani tekst. Ova karakteristika je osobito bitna kod znanstvenog plagiranja gdje se većinom preuzima tekst iz znanstvenih radova koji, iako digitalizirani, nisu dostupni računalnim programima jer su zaštićeni pretplatom na časopis. Jedini računalni program za otkrivanje podudarnosti teksta koji uključuje i zaštićene znanstvene materijale je *CrossCheck* stoga se i smatra najpouzdanijim računalnim alatom za otkrivanje plagiranja (1).

Popis referenci:

1. Pupovac V. Smjernice za ispravno navođenje izvora i izbjegavanje plagiranja pri akademskom pisanju [Internet]. Rijeka: Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci; 29. veljače 2016. [pristupljeno 1. ožujka 2016]. Dostupno na URL: <http://www.fzsri.uniri.hr/hr/propisi-i-dokumenti/etika.html>.

Primjer predstavlja uspješno parafraziranje jer:

- ispravno referira na izvorni tekst
- prenesena je ista ideja s naglaskom na najbitnije
- korištene su vlastite riječi
- struktura rečenica se razlikuje od originala

USPJEŠNO SAŽIMANJE:

Najpouzdaniji računalni program za otkrivanje znanstvenog plagiranja je CrossCheck zato jer jedini ima mogućnost usporedbe zadanog teksta s digitalnim znanstvenim radovima zaštićenim pretplatom (1).

Popis referenci:

1. Pupovac V. Smjernice za ispravno navođenje izvora i izbjegavanje plagiranja pri akademskom pisanju. Rijeka: Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci; 29. veljače 2016. [pristupljeno 1. ožujka 2016]. Dostupno na URL: <http://www.fzsri.uniri.hr/hr/propisi-i-dokumenti/etika.html>.

Primjer predstavlja uspješno sažimanje jer:

- ispravno referira na izvorni tekst
- jednom rečenicom sažeta je osnovna misao iz većeg paragrafa
- korištene su vlastite riječi